

אנכי אנכי הוא מנחמכם – (4) The Divine Consolation

(1) ישעיהו נא-נב:ב

(א) נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם: (ב) דַּבְּרוּ עַל-לֵב יְרוּשָׁלַם וְקְרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מְלֵאָה צְבָאָה כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לִקְחָהּ מִיַּד ה' כַּפָּלִים כַּכֹּל-חַטָּאתֶיהָ: (ג) הֲיִדָּה קוֹרְאָה בְּמִדְבָּר פֶּנּוּ דֶרֶךְ ה' יִשְׂרָוּ בְּעֵרְבָה מְסֻלָּה לְאַלְהֵינוּ: (ד) כָּל-גֵּיאַ יִנְשָׂא וְכָל-הַר וְגִבְעָה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהַרְכָּסִים לְבִקְעָה: (ה) וְנִגְלָה כְבוֹד ה' וְרָאוּ כָל-בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר:

(יב) אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֲמֶכֶם מִי-אֶת וְהִירָאֵל מֵאַנּוּשׁ יָמוֹת וּמִבְּרָאֵם חָצִיר יִנְתֶּן: (יג) וַתִּשְׁכַּח ה' עֲשָׂךְ נוֹטָה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אֲרָץ וַתִּפְחֹד תַּמִּיד כָּל-הַיּוֹם מִפְּנֵי חַמַּת הַמַּצִּיק כַּאֲשֶׁר בּוֹנֵן לְהַשְׁחִית וְאִיָּה חַמַּת הַמַּצִּיק: (יד) מִהֵרָ צִעָה לְהַפְתִּיחַ וְלֹא-יָמוֹת לִשְׁחַת וְלֹא יַחֲסֵד לַחֲמוֹ: (טו) וְאַנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ רִגַע הַיּוֹם וַיְהִימוּ גְלִיו ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ: (טז) וְאֲשִׁים דְּבַרְי בְּפִיךָ וּבִצֵּל יָדֶי כְּסִיתֶיךָ לְנִטְע שָׁמַיִם וְלִיֹּסֵד אֲרָץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי-אֶתָּה: (יז) הַתְּעוֹדְרֵי הַתְּעוֹדְרֵי קוֹמֵי יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר שְׁתִּית מִיַּד ה' אֶת-כּוֹס חַמַּתוֹ אֶת-קַבְּעַת כּוֹס הַתְּרַעְלָה שְׁתִּית מִצִּיּוֹת: (יח) אֵינְךָ מְנַהֵל לָהּ מִכָּל-בְּנֵי יִלְדָה וְאֵינְךָ מַחְזִיק בְּיָדָהּ מִכָּל-בְּנֵי גְדֻלָּה: (יט) שְׁתִּים הִנֵּה קְדָאתֶיךָ מִי יָנוּד לָךְ הַשֵּׁד וְהַשֹּׁבֵר וְהַרְעֵב וְהַחֲרֵב מִי אֲנַחֲמֶךָ: (כ) בְּנִיךָ עֵלְפוּ שְׂכָבוּ בְּרֹאשׁ כָּל-חֻצוֹת בְּתוֹא מְכַמֵּר הַמְּלֵאִים חַמַּת-ה' גְּעַרְתָּ אֱלֹהֶיךָ: (כא) לָכֵן שְׁמַעֲנֵנָה זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכַרְתָּ וְלֹא מִיָּין:

(כב) כֹּה-אָמַר אֲדֹנֶיךָ ה' וְאַלְהֵיךָ יָרִיב עִמּוֹ הִנֵּה לִקְחָתִי מִיַּדְךָ אֶת-כּוֹס הַתְּרַעְלָה אֶת-קַבְּעַת כּוֹס חַמַּתִּי לֹא-תוֹסִיפִי לְשִׁתּוֹתָהּ עוֹד: (כג) וְשִׁמְתִיָּהּ בְּיַד-מוֹגִיךָ אֲשֶׁר-אָמַרְוּ לְנַפְשֶׁךָ שָׁחִי וְנַעֲבֹדָה וְתִשְׁמִי כְּאֲרָץ גּוֹךְ וְכַחֲוִץ לְעֵבְרִים:

(א) עוֹרֵי עוֹרֵי לְבָשִׁי עֲזָךְ צִיּוֹן לְבָשִׁי בְּגָדֵי תַפְאֲרֶתְךָ יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יְבֹא-בְךָ עוֹד עָרָל וְטָמֵא: (ב) הַתְּנַעֲרֵי מֵעַפְרֵי קוֹמֵי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם הַתְּפַתְחִי מוֹסְרֵי צִוְאוֹךְ שְׁבִיָּה בַת-צִיּוֹן: (ג) כִּי-כֹה אָמַר ה' חֲנַם נִמְכַרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף תִּגְאָלוּ: (ד) כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנֶי ה' מִצְרַיִם יִרְדֵּ-עַמִּי בְּרֹאשׁוֹנָה לְגוֹר שֵׁם וְאֲשׁוֹר בְּאֶפֶס עֲשָׂקוּ: (ה) וְעַתָּה מִה-לִּיפָה נֹאסֶ-ה' כִּי-לִקַּח עַמִּי חֲנַם מִשְׁלִיו יִהְיֶה לִילּוֹ נֹאסֶ-ה' וְתַמִּיד כָּל-הַיּוֹם שְׁמִי מִנְאָץ: (ו) לָכֵן יִדַע עַמִּי שְׁמִי לָכֵן בְּיוֹם הַיּוֹם הַזֶּה הוּא כִּי-אֲנִי-הוּא הַמְּדַבֵּר הַגָּנִי: (ז) מִה-נָּאוּ עַל-הַהָרִים רַגְלֵי מְבָשָׂר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם מִבְּשָׂר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אִמֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ: (ח) קוֹל צִפִּיךָ נִשְׁאָר קוֹל יַחְדוֹ יִרְנְנוּ כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן: (ט) פְּצַחוּ רִנְנוּ יַחְדוֹ חֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי-נַחֲסֵם ה' עִמּוֹ גְּאֵל יְרוּשָׁלַם: (י) חֲשֵׁף ה' אֶת-זְרוּעַ קִדְשׁוֹ לְעֵינַי כָּל-הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל-אֶפְסֵי-אֲרָץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: (יא) סוֹרוּ סוֹרוּ עֲמֹ מִשֵּׁם טָמֵא אֶל-תִּגְעוּ עֲמֹ מִתּוֹכָהּ הַפְּרוּ נִשְׁאֵי כְּלֵי ה': (יב) כִּי לֹא בַחֲפוּזִן תִּצָּאוּ וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכּוּן כִּי-הֲלֵךְ לְפָנֶיכֶם ה' וּמֵאֶסְפֶכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

Questions:

- 1) What is the message of this הפטרה?
- 2) Why does it follow ענייה סערה and precede רני עקרה (those two are juxtaposed in the text)

מבנה ההפטרה

(א) ההקדמה - הנחמה מכטיח שאין סיבה לפחד

(יב) **אֲנֹכִי אֲנֹכִי** הוא **מִנְחָמָכֶם** מִי־אֵת וְהִירָאִי מֵאֲנֹשׁ יָמוּת וּמִבְּן־אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן: (יג) וְתִשְׂפַח ה' עֲשׂוֹךְ נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ וְתִפְחֹד תִּמְיֵד כָּל־הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת הַמַּעֲזִיק כַּאֲשֶׁר כּוֹנֵן לְהִשְׁחִית וְאִיהַ חֲמַת הַמַּעֲזִיק: (יד) מִדָּר צַעֲה לְהַפְתִּיחַ וְלֹא־יָמוּת לְשַׁחַת וְלֹא יִחַסֵּר לַחֲמוֹ: (טו) וְאֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ רַגַע הַיּוֹם וַיְהִימוּ גְלוֹי ה' צַבָּאוֹת שָׁמוֹ: (טז) וְאֲשִׁים דְּבָרֶיךָ בְּפִיךָ וּבַעֲלֵי יָדַי בְּפִיתֶיךָ לְנֹטַע שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי־אֲתָהּ:

(ב) דברי עידוד לעיר - הבטחה שהי ילחם להם

(יז) **הַתְּעוֹרְרִי הַתְּעוֹרְרִי** קוֹמוּ יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר שָׁתִית מִיַּד ה' אֶת־כּוֹס חֲמָתוֹ אֶת־קִבְעַת כּוֹס הַתְּרַעֲלָה שְׁתִית מִצִּית: (יח) אִי־מִנְהַל לָהּ מִכָּל־בָּנִים יְלֻדָה וְאִין מִחֻזִּיק בְּיָדָהּ מִכָּל־בָּנִים גְּדֻלָּה: (יט) שְׁתִים הִנֵּה קָדַאתֶיךָ מִי יָנוּד לֶךְ הַשָּׂדֶה וְהַשָּׂבֵר וְהָרֶעִב וְהַחֲרִיב מִי אֲנַחֲמֶךָ: (כ) בְּנִיךָ עָלְפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל־חֻצוֹת כְּתוּבָא מִכְּמַר הַמְּלָאִים חֲמַת־ה' גְּעַרַת אֱלֹהֶיךָ: (כא) לָכֵן שָׁמְעִי־נָא זֹאת **עֲנִיָּה** וּשְׁכַרַת וְלֹא מִיּוֹן: (כב) **כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי ה'** וְאֱלֹהֶיךָ יָרִיב עִמּוֹ הִנֵּה לִקְחִתִי מִיָּדְךָ אֶת־כּוֹס הַתְּרַעֲלָה אֶת־קִבְעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא־תוֹסִיפִי לְשַׁחֲתוֹתָהּ עוֹד: (כג) וּשְׁמַתִּיהָ בְיָד־מוֹזֶיךָ אֲשֶׁר־אָמַרוּ לְנַפְשֶׁךָ שָׁחִי וְנַעֲבֹדָהּ וְתִשְׁמִי כַּאֲרֵץ גֹּזֵל וְכַחוּץ לְעֵבְרִים: (א) **עוֹרִי עוֹרִי** לְבָשִׂי עֲזָךְ צִיּוֹן לְבָשִׂי בְּגָדֵי תִפְאָרְתֶךָ יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יִבְאֵרְךָ עוֹד עָרַל וְטָמֵא: (ב) **הַתְּנַעֲרִי** מֵעַפְרֹן קוֹמוּ שְׁבִי יְרוּשָׁלַם הַתְּפַתְחִי מוֹסְרֵי צֹאֲרֶךְ שְׁבִיָּה בַת־צִיּוֹן:

(ג) חיווק לעידוד

- (ג) **כִּי־כֹה אָמַר ה'** חֲנַם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף תִּגָּאֲלוּ:
- (ד) **כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי ה'** מִצְרַיִם יִרְדֶּ־עִמִּי בְּרֹאשֹׁנָה לְגוֹר שֵׁם וְאֲשׁוּר בְּאִפְסֵי עֶשְׂקוֹ:

(ד) שלילת הגלות

- (ה) וְעַתָּה מִדֵּ־לִי־פֹה נְאֻם־ה' כִּי־לִקַּח עִמִּי חֲנַם מִשְׁלִי וַיְהִי־לִי נְאֻם־ה' וְתִמְיֵד כָּל־הַיּוֹם שְׁמִי מִנְאִיךָ:
- (ו) לָכֵן יָדַע עַמִּי שְׁמִי לָכֵן בְּיוֹם הַהוּא כִּי־אֲנִי־הוּא הַמְּדַבֵּר הַנְּגִי:

(ה) שמחת הבשורה

- (ז) מִדֵּ־נְאוֹו עַל־הַהָרִים רְגְלֵי מְבַשֵּׂר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אָמַר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ:
- (ח) קוֹל צִפְיֶיךָ נִשְׁאֹו קוֹל יַחַדוֹ יִרְנְנוּ כִּי עֵין בְּעֵינֵי יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן:

(ו) דברי עידוד לעיר - הבטחה שהי ילחם להם

- (ט) פְּצְחוּ רַנְנוּ יַחַדוּ חֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי־נַחַם ה' עִמּוֹ גְּאֹל יְרוּשָׁלַם:
- (י) חֲשָׂף ה' אֶת־זְרוּעֵ קִדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָל־הַגּוֹיִם וְדָאוּ כָל־אִפְסֵי־אָרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ:

(ז) חיווק לעידוד

- (יא) סוֹדוֹ סוֹדוֹ צִאוּ מִשֵׁם טָמֵא אֶל־תִּגְעוּ צִאוּ מִתּוֹכָהּ הִבְרוּ נִשְׁאִי כָלִי ה':
- (יב) כִּי לֹא בַחֲפוּזִן תִּצְאוּ וּבַמְנוּסָה לֹא תִלְכוּן בִּי־הַלֶּךְ לְפָנֶיכֶם ה' וּמֵאִסְפָּכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: